

Slovo k povzbuzení na pátek 13. listopadu 2020, sv. Anežky České
Biblická čtení: 2Jan 4-9; Ž 119; Lk 17,26-37

Milé sestry, milí bratři,

první čtení i úryvek evangelijní, které slyšíme při dnešní bohoslužbě, jakož i příklad svaté Anežky České, jejíž památku dnes liturgicky slavíme, mohou promluvit – každý svým způsobem – velmi působivě do naší nynější tíživé situace. A tak zkusme nyní oběma biblickým lekcím i svaté Anežce věnovat trochu své pozornosti...

První čtení bylo z úplně nejkratšího novozákonního spisu (majícího pouhých třináct veršů textu), z druhého listu Janova. Tento kratičký list, a to bylo slyšet i z dnešního úryvku, se věnuje především dvěma zásadním tématům: Povzbuzuje čtenáře, aby žili ve skutečné lásce a podle Božích přikázání, a varuje před bludaři, «svůdci a antikristy», kteří popírají základní křesťanskou pravdu, že Kristus «přišel v těle». List je adresován «vyvolené paní». Jí může být jak nějaká konkrétní osoba, křesťanka, možná vlivná či zámožná, ale mnohem spíše je jí nějaká církevní obec, potažmo celá církev, která je takto Janem alegoricky oslovována. List je tak samozřejmě adresován i nám, především proto, že je součástí Božího slova, ale právě i proto, že se můžeme v oslovení «vyvolené paní», církve, jejímiž jsme «dětmi», také najít.

Láska a víra v Pána Ježíše jsou opravdu základními životními postoji, mohutnostmi našeho nitra, na kterých za všech okolností nejvíce záleží. Tím, že se Boží Syn stal člověkem, přijal lidskou přirozenost, svou poslušností Otcí ji uschopnil k nápravě a zástupnou smrtí na kříži vykoupil z věčné smrti. Definitivně potvrdil, že láska je to jediné, co má opravdu smysl, ukázal, co je v tomto světě opravdu Boží a trvalé, a sám v sobě, vtělené Boží lásce, otevřel člověku pramen síly k ní.

Proto je tak důležité, že «Mesiáš přišel v těle», proto je tak důležité nenechat se nikým a ničím svést od této pravdy, že v Pánu Ježíši přišel na zem Bůh, a od toho, že láska je (proto) smyslem a naplněním všeho, že není nad přikázání «žijte v lásce». K nenechání se od toho svést chce své čtenáře povzbudit druhý list Janův, kěz by povzbudil dnes i nás...

Evangelijní úryvek k nám promlouvá formou určitého varování a výzvy k bdělosti vzhledem k příchodu Páně. Vztahuje se především na «den, kdy se zjeví Syn člověka», tedy na den jeho druhého příchodu na konci světa. V širším slova smyslu se vztahuje ale i na příchod Páně ve chvíli naší smrti či na jakýkoli jeho příchod k nám, zejména ve chvílích těžkých a kritických, jejichž vrcholem a vyústěním konec světa a konec lidského života právě jsou.

Vedle obecné výzvy k bdělosti zaznívá z Ježíšových úst ještě jedno nesmírně důležité upozornění, a to proto, že Pán přijde a často přichází opravdu nečekaně, často v dobách a situacích, kdy si lidé bezstarostně žijí. Tehdy zvláště platí jeho slovo: «Kdo si bude hledět život zachránit, ztratí ho, a kdo by ho ztratil, zachová ho». Podobnou výzvu – o nesení kříže, o ztrátě života pro Krista a tím nalezení života věčného – slyšíme z Ježíšových úst v evangeliu sice častěji, nyní však zaznívá právě v kontextu odhalování tajemných pravd týkajících příchodu Páně, pravd, že tento příchod bude a bývá provázen bolestivými znameními a událostmi. Ježíšova výzva zaznívá v kontextu takzvané „malé (evangelijní) apokalypsy“ a to je důležitá okolnost, která by k nám také měla promluvit.

Kritické situace, které s sebou přinášejí nějaké ohrožení, třeba i života, bolest a nebezpečí, jak známo, nejlépe odhalí, co v člověku je. V takových chvílích ohrožení se nejlépe ukáže, zda dotyčný člověk žije jen pro zachování vlastního života a jeho komfortu za každou cenu, anebo zda dokáže v rozhodující chvíli dát přednost lásce, je-li toho potřeba, zda v rozhodujících chvílích zachová lásku jako nejvyšší a vše nakonec určující zákon své pozemské existence. Ukáže se, zda v Boha, který je láskou je sám a který lásku přikazuje, opravdu věříme anebo ne. Ukáže se, zda náš život je vztahem k Bohu a k druhým lidem, anebo jen žitím pro sebe, pro zachování a uskutečnění sebe samého.

Je příznačné, že řecké *krisis* znamená právě „soud“. Mimo jiné to evokuje, že již v kritických momentech našeho života, v našich rozhodnutích v takových situacích vlastně začíná a je jimi předjímán náš poslední soud, respektive to, jak na něm dopadneme.

Kéž by tak dnešní evangelium pro nás bylo povzbuzením chtít zachovat víru a lásku za všech okolností, povzbuzením z víry a podle víry žít, milovat i v nejkritičtějších situacích svého života. A že nynější doba – pro někoho více pro někoho méně – určitou kritickou situací je, tak o tom asi nemůže být pochyb...

A pak je před námi dnes svatá Anežka Česká, naše milá svatá, „dcera královská“ (jak ji krásně nazval František Křelina), v naší paměti také nedílně spojená s událostmi podzimu roku 1989, neboť i její svatořečení 12. listopadu v Římě stálo na jejich začátku. Jak víme, Anežka byla dcerou krále Přemysla Otakara I. a od útlého dětství se také měla stát „sňatkovým nástrojem“ jeho politiky. Otec ji chtěl politicky výhodně provdat, jak v té době bohužel bývalo zvykem, a proto ji postupně několikrát zasnoubil, nejprve se slezským králem, pak se synem samotného císaře, následně s anglickým králem a nakonec se samotným císařem. Nicméně Anežčina životní cesta byla jiná, sám Bůh jí ke kráčení po ní pomohl, když z prvních sňatků, kterým by se byla mladičká Anežka mohla asi jen stěžít bránit, sešlo, a ona pak mohla jako již čtyřiatřicetiletá s papežským dovolením navzdory nevoli svého otce vstoupit k žebravým paním svaté Kláry. Klarisky přišly do Prahy, byl založen klášter Na Františku, kam Anežka sama posléze vstoupila. Později pak ještě založila (s pomocí svého bratra) špitální bratrstvo, ze kterého se posléze stal řád křížovníků s červenou hvězdou (jediný doposud existující mužský řeholní řád českého původu).

Svatá Anežka Česká je pro nás povzbuzením jistě v mnohém, v neposlední řadě ve své známé a nakonec úspěšné snaze smířit svého bratra krále Václava I. s jeho synem, budoucím králem Přemyslem Otakarem II. Její příklad je tak – v návaznosti na naše včerejší rozjímání – povzbuzením se třeba i o smír svých blízkých, těch, které máme kolem sebe, pokorně snažit. Je to výzva, aby nám i na míru a přátelství mezi ostatními lidmi záleželo, nejen na tom, co se týká bezprostředně našich vlastních vztahů.

Zvláště nás ale může Anežka oslovit tím, jak nakonec – bezpochyby s Boží pomocí – dokázala nepodlehnout dvorským intrikám a čistě mocenským zájmům svého okolí, zejména svého otce. Jak se jim ve chvíli, kdy již to vzhledem k jejímu věku bylo možné, dokázala dospěle a svatě postavit. Jak dokázala odolat světsky jistě lákavým nabídkám a zvolila z víry v Pána Ježíše a z lásky k němu – inspirována také několika dalšími velkými středověkými sveticemi, svatou Klárou a také třeba svatou Alžbětou Uherskou – život v chudobě a službě potřebným. Z dcery královské se stala „chudá paní svaté Kláry“.

Svatá Anežka je tak příkladem, že i v nepřejícím prostředí nakonec lze následovat Boží vůli, ať je jakákoli, v jejím případě vstoupit do kláštera. V našem případě může mít Boží vůle mnoho dalších větších nebo menších podob, něco je však všem vždy společné: Naplňovat Boží vůli v životě vždy znamená jednat podle víry v Pána Ježíše, Božího Syna, který se stal člověkem, mít lásku jako nejdůležitější zákon svého života a v obojím s Boží pomocí vytrvat i v nejkritičtějších situacích života, osobního i celého světa. To má vždy nějakou konkrétní podobu a je to prostě s Boží pomocí možné.

Kéž i v tomto je nám svatá Anežka vzorem a především přímluvkyní...